

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Examenele la școlile populare.

Suntem în toiul examenelor de finea anului școlar la școlile populare. Copii, care au cercetat școala în cursul anului pot să arete ce cunoștințe au câștigat în acest răstimp, cu ce și-au îmbogățit mintea.

Recunoaștem cu toții însemnătatea învățământului și mai ales în școlile populare, căci el formează temelia tuturor cunoștințelor ce se pot câștiga mai târziu. Este o zicătoare, care cu multă dreptate spune că: „*știi carte, ai parte; nu știi carte, n'ai parte*“. În ziua de astăzi fără carte, omul este jumătate mort; te simți străin între semenii tăi și amar se răsbună asupra copiilor nepăsarea părinților, care la timpul seu nu și-au dat copii la școală, ca să învețe cel puțin a ceti și scrie.

Carol I.
Regele României.

Deși prin legi și regulamente se impune ca fiecare copil să fie dat la școală totuși constatăm, că astăzi aproape jumătate din ei nu o cercează, sunt lipsiți de instrucțiune.

Vina o poartă în prima linie nepăsarea părinților pentru binele fiilor lor. Mai sunt culpabili și mulți dintre învățători, cari nu știu sau nu vreau să se folosească de mijloacele ce le stă la dispoziție și mai ales cele morale, prin care se îndemne părinții ca să facă pe copii de școală să le cerceteze lecțiile, ce le predă. Sunt, ce e drept, și împrejurări, cari fac cercetarea școlii imposibilă și nu depinde dela voința părinților și a învățătorului.

Acestea însă sunt casuri mai rare.

Odată cu examenele copiilor, ori-cine le cercează și urmărește cu atențiune meritul lor, va putea judeca și destoi-

nicia învățătorului. El de asemenea face, așa zicând, examen. În răspunsurile elevilor se reoglindește cunoștințele învățătorului. Aci putem judeca, cum a priceput el se aplice programa prescrisă pentru învățământ, potrivit trebuințelor fiitorului cetățean, care rămâne în cele mai multe cazuri numai cu cunoștințele câștigate în școala poporală.

După noi instrucțiunea în școala poporală are între altele, și acel scop principal de a înzestra pe copil cu cunoștințe practice, care să-i servească mai târziu ca scut contra neajunsurilor, ce ne întimpină la fiecare pas din viața de toate zilele.

Sunt învățători, cari pun prea puțin temei pe acele științe, din care școlarul se poate trage mai mult folos practic pentru el. Intre aceste sunt cu deosebire studiul științelor naturale. Poporul nostru să îndeletnicește în marea majoritate cu astfel de ocupațiuni, cari sunt în strânsă legătură cu natura. El se ocupă cu producerea de plante, de animale, el lucrează pământul pentru toate acestea. Cum va înțelege el îmbunătățirile, care i-se propun ca să le facă, dacă el nu cunoaște felul alcătuirii lor, viața animalelor și plantelor și toate schimbările ce se produc în pământ, aer etc.? În general am observat că se dă prea puțină însemnătate acestui ram al științelor în școalele populare și rău se face. Sunt foarte bune și necesare și gramatica și

istoria de exemplu, însă a neglija pe acelea, din care se poate trage folos deadreptul, aceasta nu este drept.

Cei chemați de a controla învățământul nostru poporal au acuma, cu ocaziunea examenelor, un prilej bine venit ca să se convingă nu numai de progresele ce sau realizat în școală dar și a constata defectele strecurate în predarea materiilor de studiu. Prin bună-voință toate se pot îndrepta spre binele generațiilor noastre fiitoare.

DIN LUME

Instalarea Episcopului Aradului. *Dumineca trecută, 17 Maiu s'a instalat cu toată pompa P. S. Sa I. Papp, Episcopul Aradului. Programa sărbătorilor date cu acest prilej nu a cuprins multe ceremonii, ci totul s'a mărginit la cele rituale, cari s'au și petrecut cu toată demnitatea.*

Din Balcani. Pe baza unei iradee a Sultanului, poliția a expulsat pe toți Bulgarii din Constantinopol.

Satul Marcovo, unde trupele turcești bănuiau că se află ascunse bombe de dinamită, a fost pustiit total.

In Salonic s'a descoperit acum în urmă un nou deposit de dinamită și o mină la consulatul francez deplin pregătită pentru a face explozie.

Din Salonic se comunică, că o bandă bulgaro-macedoneană, de 50 de inși, a dat asalt localității Giurmaibala. Alergând trupele, s'a încins o luptă vie. Banda a aruncat 50 de bombe. Totuși, aproape întreaga bandă a

fost făcuți prizonieră. Intre prizonieri se află doi foști maiori și un fost locotenent din armata bulgară.

Metropolitul bulgar din Strumița arestat. Autoritățile turcești au arestat pe metropolitul bulgar din Strumița, Gerassimos, împreună cu o mare mulțime de Bulgari.

Răscoala Albanezilor. Din Mitrovița (Sârbia-veche) se anunță, că au fost arestați capii albanezi și au fost trimiși în lanțuri la Constantinopol. Ear' o depeșă din Constantinopol spune, că trupele turcești au tras câte-va focuri de tun contra Albanezilor dela Djakova.

Înțelegere între Rusia și Italia. După știri, pe cari pretinde că le are din Petersburg, din cercuri oficiale, ziarul bulgar »Dnevnik« afirmă existența unei convențiuni secrete între Rusia și Italia, în vederea unei conflagrațiuni în Orient.

Dacă evenimentele din Macedonia vor face inventabilă o intervențiune armată a Europei, cele două puteri semnatare ale convenției în chestiune, se angajează să-și servească reciproc interesele lor în imperiul otoman.

Italia va dobândi Albania. Rusia va ocupa un alt teritor, care să o apropie pe uscat de Constantinopol.

Stirea adusă de acest ziar a produs mare senzație.

Victimele măcelului din Chișineu și pedepsirea vinovaților. Guvernul rusesc a trimis guvernatorilor o circulară, în care se descrie masacrul dela Chișineu, despre care am scris la timp. Cifrele oficiale ale victimelor sunt: 45 morți, 74 grav răniți și 350 mai puțin grav răniți. Vr'o 700 de case și 600 de prăvălii ale evreilor au fost prădate.

FOIȚĂ

10 MAIU

(Vezi ilustrația).

Ziua de 10 Maiu este sărbătorită în întreaga țară românească. Dintre datele memorabile ale trecutului României aceasta e fără îndoială una din cele mai însemnate, pentru-că comemorează începutul și sfârșitul unui lung șir de lupte aprige ce au dus pentru neam și patrie, patrioți luminați și un Domnitor înțelept și iubit de supușii sei.

La 10 Maiu 1866, Principele Carol chemat la tronul României, a intrat la București; la 10 Maiu 1877, s'a proclamat independența; tot la 10 Maiu 1881, România, în urma izbânzilor repurtate de armata sa pe câmpiile Bulgariei, s'a înălțat la rangul de Regat și și-a luat locul ce i-se cuvenia printre celelalte state europene. Și dacă România se bucură astăzi de stima cu care este întimpinată de toate statele, este a se datorî în mare parte marelui și înțeleptului ei Rege Carol I., care a știut se reinvieze în poporul român vitejia strămoșească.

ENRIC CASTELNUOVO

NAUFRAGIU

(Urmare).

Inoptându-se, ne pregătirăm să ne rețragem în cabine.

Văzuiu atunci, că cerul nu mai este așa senin ca înainte cu un sfert de oară.

Dindăret, dinspre țermurile tyrhene, se ridicau niște nori, ba din când în când fulgera chiar. Poate că în urma convorbirii noastre, dar' știu că priveliștea aceasta m'a umplut de neliniște. Se înțelege, că nu am spus nimic soților mei de călătorie, care nu cred să fi băgat de seamă schimbarea ce s'a petrecut pe cer.

M'am întors cătră un marinar și chemându-l deoparte, îl întrebaiu încet:

Se apropie oare o furtună?

Marinarul nu prea era însă prietenos. Se uita ciudat la mine, sau poate că nu știa ce să-mi răspundă, destul că trecu ursuz înainte, fără a zice un singur cuvânt.

Sala de conversație a clasei întâiu era plină de oameni. O tinără franceză cânta pe dinafară o nocturnă de Chopin, ceea-ce îndemnă pe vre-o zece-doisprezece tineri să o încarce cu laudă. Imprejurul mesei celei mari aproape toate locurile erau ocupate. Doi domni bătrâni jucau șah; tinăra păreche frunzăria o foaie ilustrată, în timp ce soțul cuprinse ușor mijlocul nevetei sale; un domn pleșuv, va fi fost vr'un căpitan în pensie, studia un plan al drumurilor de fer și al drumurilor pe mare; o tinără fată scria într'un caiet. Înaintea a șese cești cu ceaiu și tot atâtea porții de șuncă, ședea flegmatic șese Englezi, care în plictiseala lor semănau atât de mult unul cu altul, că doară abia hainele îi deosebiau. Măncau și beau liniștiți, abia din când în când zicea unul vre-o vorbă, la care drept răspuns, ceilalți toți dădeau din cap.

Când dama franceză se lăsă de pian, un tinăr, cu o voce simpatică de tenor — mai târziu am aflat că este calfă de negustor din Bologna — intonă un cântec înduioșetor. Cei mai mulți s'au retras apoi în cabine, rămânând în salon numai aceia, care

Precum se comunică din Lemberg, Luni au stat înaintea judecătoriei 28 dintre cei 250 acuși pentru măcelurile neomenești săvârșite împotriva ovreilor din Chișineu. Osânda a fost cât se poate de ușoară: 5 acuși au fost osândiți la 3 luni, 10 la 1 și jum. lună, ear' ceilalți au fost absolvați. Între aceștia și un bandit cunoscut Wassylkovski, despre care s'a adeverit că a împușcat cu revolverul mai mulți ovrei.

Situația în Maroc. Știri sosite din Maroc spun că e teribil ceea-ce se petrece acolo. Lupta care s'a dat la Tetuan a trebuit să fie întreruptă spre a se îngropa 300 de morți. Culmile zidului celui mare din jurul orașului sunt pline de capete omenești.

Știri diverse.

»**Șugăgeana**«, institut de credit. Mai mulți fruntași din Șugag, în frunte cu protopopul tractual al Sebeșului, Sergiu Medean, au hotărât să înființeze în Șugag, sub numele »Șugageana«, un institut de credit și economii cu capital social de 10.000 coroane împărțit în 200 acții à 50 coroane.

O întreprindere de pucioasă maghiaro-angleză. În Londra s'a înființat un sindicat constător din capitaliști englezi sub firma de »*Hungarian Sulphur Syndicate*« cu scop de a exploata baia de pucioasă aflătoare în comitatul Murăș-Turda și Bistrița-Năsăud. Capitalul întreprinderii e de 5 milioane cor. Sindicatul va avea în Borgoprund reprezentanța sa. De present pucioasă curată se află numai în Italia, mai ales în Sicilia și exportul anual la aceia e de 400.000 tone, din cari se vin pe Ungaria și Austria 20.000.

aveau de gând se petreacă noaptea în salon. Între cei dintâi care au plecat, au fost tinerii căsătoriți, părechea Riani. S'au retras pofindu-ne în chip prietenesc noapte bună. În acest moment tinăra soție părea mai frumoasă decât ori-și-când.

Fiind-că era vorba numai de o noapte, nu 'mi-am luat cabină, ci 'mi-am căutat un loc bun pe canapeaua din salon, punându-mi acolo pledul și pardesiul, în semn că locul este ocupat.

Înainte de a mă culca, m'am mai dus odată pe bord, să privesc cerul. Schimbări mai bătătoare la ochi nu s'au întâmplat, norii însă tot mai mult se apropiu, ear' fulgerile se repetau din ce în ce mai des. Legănarea vaporului deasemenea era mai simțitoare.

Mă coborîu în caic. Mă culcasem, punând pledu sub cap, ear' cu pardesiul mă acoperiiu.

Nu știu cât am durmit. Știu numai atât, că mă deșteptaiu la sgomotul unui trăsnet înspăimântător, cauzat de țingănitul geamurilor și sticlelor ce se sparseră. La lumina slabă din salon văzui apoi că toți

Darea pentru zahar importat în România. §. 1 din noua lege despre zaharul român sună: Pentru tot felul de zahar, importat sau produs în țară, de ori-ce formă și calitate, căpătină, bucată, zahar pisat, zahar de cristal, zahar crud, sirup de zahar și altul se iau 30 centime de kilogram ca dare de consum. Al doilea §. al acestei legi zice, că pentru zaharul preparat din scrobeli [întăreli] și fructe, nu se plătește nici o dare.

Cu ce se falsifică scorțișoara? Cu ocaziunea unei controlări oficioase a alimentelor în Budapesta s'au luat două mustre de scorțișoară măcinată, cari pe din afară nici după culoare, a formei, a mirosului sau a gustului nu se putea deosebi de scoarța de cassia măcinată. Examinată mai deaproape s'a constatat însă, că scorțișoara măcinată este falsificată cu rădăcină, de galgant din care sau extras uleiurile eterice. Una din mustrele falsificate a conținut aproape 20% din acea rădăcină.

În atențiunea comercianților cu vinuri pentru Germania. Reprezentanții firmelor noastre numai așa pot procura mai mari cantități de vin în Germania, dacă posed atestate în regulă despre dreptul lor de cetățeni și pasapoarte, precum și dacă își riscumpără, pe prețul de 40—60 marce dreptul de neguțatori pentru Germania. Acestea sunt a se renoi an de an. Și și atunci pot face comande numai la neguțatori, ear' la privați numai în cazul, când aceia li îmbie. Cine nu împlineste aceste hotăriri, se pedepsește cu 50—1000 marce.

Societatea băilor de granit din Kis-Sebes, (Poien, comit. Kolozs) care are un capital social de 1 milion cor., în adunarea gen. ce s'a ținut la 30 Martie a. c. a urcat capitalul social. Bilanțul de pe 1902 se încheie

din jurul meu se scoală, tot așa de spăriați și somnoroși ca mine. Sunetul strident al clopotului mă făcea să bănuiesc o primejdie neașteptată, înfiorătoare. Strigăte desperate se auziau de pretutindeni. Cineva striga:

— Toți pe bord! Iute, iute!

O luaiu pe trepte în sus, lovindu-mă la fiecare pas de alți călători, care se îngheșuiau și ei, să se omoare, nu altceva. Bărbați în costum de noapte, femei cu părul încalcit, numai în cămașe, cărând copiii deasemenea cum 'i-au luat din pat, mișuiau spăriați; unii își închinuau sufletul lui D-zeu, alții injurau, cei mai mulți întrebau, cu fața perdută:

— Ce s'a întâmplat, ce s'a întâmplat?

Pe bord aprinseră făclii, care luminară o priveliște oribilă. Cerul era negru, ca smoala și numai pe câte o clipă se lumina de fulgerele galbene; marea spumegătoare lovia corabia cu niște valuri uriașe. Nu puteam să-mi explic cele-ce se întâmplă.

Ciocnitu-ne-am de alt vapor? Lovitu-ne-am de vre-o stâncă? Nu știam.

Căpitanul, pe față cu expresia unei strașnice hotăriri, dar' palid, ca de moarte,

cu un venit brut de 182.557 cor., (în 1901 a fost de 218.307 cor.). Spese au fost de 41.363 cor., rezultând un venit curat de 71.041 cor.

Fabricii de țesături de lână în Cisnădie (lângă Sibiu), ministrul de comerț i-a acordat favoruri de stat pe 5 ani. Proprietarii acestei fabrici sunt Bonfert Mihai și Gündisch Mihai.

Societatea de apărare contra inundațiilor și regularea râurilor Criș, Tisa și Mureș a hotărât, ca toate iezăturile ce aparțin de societate, să le înalțe, lărgească și întărească. Aceste lucrări vor dura 4—5 ani, ear' valoarea lor se urcă la 3 milioane cor.

PENTRU ÎNTREPRINZETORI

Brașov. — Pentru construirea canalului de scurgere din strada Egres Blumenau sunt a se înainta oferte până la 25 Maiu magistratului orașenesc din Brașov. Preliminar 1824 cor., vadiu 5%. Condiții tot acolo.

Sibiu. — Pentru zidirea școlii elementare de stat din Sebeșul-săsesc sunt a se înainta oferte până la 27 Maiu oficiului de stat de arhitectură din Sibiu. Preliminar 50.000 cor., vadiu 5%. Condițiuni tot acolo.

Beiuș. — De arădat este o moară cu 3 petri și local de boltă pe timp de 6 ani, dela 1 Iulie n. Ofertele sunt a se trimite până la 26 Maiu reprezentanței orașenești din Beiuș. Prețul strigării e 1000 cor., vadiu 5%. Condiții la protonotar.

Hunedoara. — Hotelul orașului la »Pomul-verde« (Zöldfa) este de exarădat. Oferte până la 23 Maiu magistratului orașenesc din Hunedoara. Prețul strigării 2400 coroane. Condiții tot acolo.

striga cu glas ce întrecea strigătele tuturor marinarilor din jurul meu:

— Iute! Jos cu luntrile!

Isbutiiu să pătrund înainte. Întrebaui ce s'a întâmplat. Se uită la mine cu un zimbet ce par'că-mi îngheța sângele în vine. Imi spuse apoi cu voce rece:

— Peste douăzeci minute corabia se va scufunda întreagă. Dacă călătorii își vor păstra sângele rece, e de nădejduit, că două din trei părți vor scăpa.

— Și ceilalți?

Pe buzele lui ear' se ivi un suris groaznic. Zise:

— Între acești din urmă voi fi și eu.

Se întoarse și începui să împartă porunciile cu o liniște ce te cutremura.

Imbulzeala creștea din ce în ce; creștea totdeodată și sgomotul și încurcătura. Toți se imbulzeau înspre cea dintâi luntre; toți voiau să fie între cei dintâi scăpați.

(Va urma).

Erata: În nrul 18 la foia despre „Vasile Alexandri“ s'a omis din eroare a se indica, că este extrasă din cartea: „Ist. literat. rom.“ de E. Hodoș.

PENTRU MESERIAȘI

Distrugerea carilor din mobile.

Carii, dacă se incuibă în mobilele de lemn, ni-le pot astfel strica, că își perd orice valoare. Li putem nimici sigui în următorul mod: Cu un pulverisator suflăm în găurile făcute de carii până-ce ese toată făina de lemn din ele și apoi picurăm benzină în ele cu ajutorul unei pensule moi sau o pană de găscă. Benzina cât ajunge la carii li omoară imediat. De aceea trebuie să scoatem toată făina de lemn din găuri dacă voim ca benzina să-și facă efectul. De oare-ce benzina se aprinde foarte ușor, nu este permis a umbla cu ea decât numai ziua.

Cum scoatem rugina de pe obiecte nichelate?

Pentru a scoate rugina de pe obiecte nichelate procedăm în următorul mod: Ungem petele de rugină bine cu unsoare și după 3—4 zile le frecăm cu o petecă de postav muiată în amoniac. Amoniacul disolvă (topește) rugina fără a ataca nichelul. Dacă petele de rugină nu dispar de tot prin acest mijloc, atunci le atingem cu acid clorhidric (Salzsäure) și le ștergem imediat, altcum atacă și nichelul. În fine obiectul se spală, se usucă și se polește.

Repararea tuburilor de cauciuc dela roțile bicicletei.

Dacă tubul de cauciuc dela bicicletă (velociped) este defect sau a devenit poros, disolvăm o lingură zahăr pulverizat în apă; deschidem ventilul roții și cu ajutorul unei tulumbe de sticlă stropim această soluțiune înăuntru. Roata va deveni iarăși nepenetrabilă pentru aer. Resultatul se va observa abia după o cursă de 10—20 kilometri, fiind-că numai prin învîrtirea roții soluțiunea de zahăr se va distribui pe întregul pereților tubului. Un biciclist a umblat 14 luni cu tuburile astfel preparate, fără să fi avut nevoie a le pompa.

Medicul casei.

Indreptarea vederii slabe.

Nu există leac mai bun, mai sigur și mai indispensabil pentru a face ochii mai puțin sensibili (simțitori) la lumină vie și a-i scuti de dureri și roșeață, decât întrebuițând spălături cu apă rece curată sau căreia i-am adăogat ceva ceai de anason dulce (fin-cen). Aer curat este o necesitate pentru ochi. Aerul stricat de prin odăi și cu deosebire aerul de prin sălile școalelor și mai ales cel de prin cărciumi, apoi aerul de prin aborturi este pentru ochi slabi adevărată otravă. A umbla cu mâinile murdare pe la ochi poate avea urmări foarte rele. Pentru intrămarea ochilor slabi și pentru a-și menține vederea bună fiecare persoană să-și facă regulă a-și spăla regulat de două-ori pe zi ochii cu apă rece și curată.

Pânză de paiangen ca mijloc de a oprî sângele.

Există încă în multe localități răul obicei de a folosi pânză de paiangen pentru oprirea curgerii sângelui din răni. Dacă ne și ajungem câte-odată scopul, nu trebuie să uităm, că ne expunem unei mari primejdii folosind pânza de paiangen, adecă ne putem otrăvi sângele prin ea. La răni produse totdeauna prima grijă să ne fie a le spăla cu apă curată sau și cu săpun, dacă cum-va nu avem la îndemână apă fenicată (cu acid carbonic), care o putem procura în fiecare apotecă și care pe lângă că le curăță le și desinfectează. După aceea vom căuta a alipi bine marginile ranei una de alta și în fine o acoperim cu emplastru (Pflaster) numit englezesc, care iarăși îl cumpărăm din apotece. Sub împrejurări normale rana în 1—2 zile este vindecată pe jumătate și nu se va inflama dacă o păzim de necurățenie.

Pentru femei.

Contra șvabilor de bucătărie.

Contra acestor insecte pe cât de păgubitoare pe atât și de neplăcute la vedere, avem următoarele mijloace. Atfel sunt: 1. Ungem scândurele cu clei de pas ri și le punem prin locurile unde ies din ascunzătorile lor. 2. Toate crepăturile și găurile, în care se țin le astupăm cu o masă preparată din gips sau var cu apă, căreia îi adăogăm și o cantitate destul de măricică de peatră acră (Alaun) disolvată mai întâiu în apă. 3. Două părți borax pulverizat, o parte făină, o parte zahăr se amestecă laolaltă și se presară pe locurile unde se țin șvabilii. 4. Mazere feartă și morcovi rași pe răzătoare se amestecă cu vopsea de cuptoare (sobe) sau pilitură de fer. Se pune pe locurile cercetate de aceste insecte.

Cum curățim penele vechi din perine.

Penele de prin perine se murdăresc cu timpul. Este chiar igienic (sănătos) a le spăla din când în când. În acest scop le punem într'un vas potrivit și turnăm peste ele apă caldă, în care s'a disolvat (topit) săpun. Le amestecăm bine în ea; apoi le stoarcem bine cu mâna și le clătim bine din una sau două ape tot caldă și le punem să se usuce la soare sau în o odaie caldă sau și mai bine într'un cuptor de pâne, care bine înțeles, nu este permis să fie ferbinte. În fine ca penele se dobândească elasticitatea lor dela început, putem să le batem cu nuele.

Invetături din pățaniile altora.

Pușcași pedepsiti.

Intr'o zi locuitorii unei comune, eșiseră cu toții pe strada care ducea la casa comunală, fiind-că auziseră, că în acea zi, vre-o 4 inși vor fi duși de gendarmi naintea pretorului. Intr'adevăr ei și sosesc și fiecare din

ei aveau câte o pușcă la umăr. Curioși de aceasta, oamenii au întreat în stânga și în dreapta, până-ce au aflat, că de aceea au fost duși cei patru oameni de gendarmi, fiind-că au ținut pușcă la casa lor, cu toate-că unul din ei a fost pedepsit pentru omor, altul pentru furt, celalalt pentru vânat în timp oprit etc, și pe lângă că i-a pedepsit, le-a oprit se țină puști pe viitor. Ei însă nu s'au supus legii, ci au continuat a ținea pușcă la casă, din care cauză au fost de nou pedepsiți, și anume cu câte 10 zile închisoare și câte 100 florini pedeapsă în bani, căci așa prescrie legea. (Articulul de lege 40, § 61 d n anul 1879).

PENTRU ECONOMI

O erbă otrăvitoare.

Ciormoiagul z's și zizanie, sălbatic, ob-sigă (Lolium temulentum) este pe la noi singura erbă otrăvitoare. Ea crește ca burucană cu deosebire în anii ploioși printre grânele de primăvară și trifoiu. Semințele lui conțin o otravă care la vite tinere produce amețeli și buimăceală, iar la vitele mai bătrâne șgârțuri, lesinuri și câte odată chiar moarte. Agricultorul se fie foarte luător de seamă pentru a impede lățirea acestei plante, alegând bine sēmēnța cerealelor de ea și ferindu-se a o da în cantități mai mari vitor spre mâncare.

Care purcei se oprim pentru prăsilă.

Nu toți purceii sunt de-o potrivă potriviți pentru a-i crește. Sunt printre ei unii leneși, greoi și slabi de putere, care abea se duc se sugă la mama lor. Aceștia probabil că au vre-un defect interior și de aceea trebuie îndepărtați. Mai sunt unii prea gingași și simțitori contra ploaiei și vântului, alții foarte sperioși, neliniștiți și nervoși. Toți aceștia nu se recomandă a-i crește pentru prăsilă, fiind-că ne vom înșela în așteptările noastre. Pentru a crește purcei vom alege pe aceia, care sunt nepăsători dacă se schimbă vremea în rău și nu caută îndată adăpost dacă dă vre-o ploaie sau bate un vânt și se răcește vremea. Deasemenea vom ținea numai pe aceia, cari sunt vioi și mănăncă ori și ce și cu multă poftă. Aceștia promit că vor plăti mâncarea ce o capătă.

Mijloc de a face boii îndărătnici să se scoale.

Ingrijitorii boilor nu cunosc alt mijloc de a face ca boul să se scoale, decât maltratarea. Este însă cunoscut că unii boi îi poți bate până la moarte, fără ca să se scoale în picioare. Cu toate acestea există un mijloc pentru aceasta foarte nevinovat și totuși sigur. Acesta constă în a viri în nările nasului boului îndărătnic pământ. Simțul neobicinuit ce cuprinde boul prin aceasta, așa îl sparie încât strănutând puternic să scoală repede.

NOUȚĂȚI

AVIS!

Rugăm pe D-nii abonați vechi și noi să binevoască a ne trimite suma, ce ne datorează, ca și noi la rândul nostru se putem face față marilor cheltuieli, ce avem cu edarea și redactarea foii noastre.

† **Dr. Iustin de Colbazi**, medic de regiment la regimentul 64 de infanterie din Orăștie, a încetat subit din viață Vineri în 15 Maiu n., după-ce abia trecuseră 3 zile de când fusese decorat de Maiestatea Sa cu *Crucea de aur cu Coroana pentru merite*. Inmormântarea regretatului decedat s'a făcut Duminecă în 17 Maiu n. Fie-i țărina ușoară și memoria în veci neuitată!

Iubileul Graniței și Statua Maj. Sale în Caransebeș. Luni a fost în audiență la Majestatea Sa prezidenția comitetului, care a luat asupra sa aranjarea festivităților iubilare din incidentul, că s'au împlinit 30 ani dela încorporarea la Ungaria a fostului confiniu militar. Cu această ocaziune prezidenția comitetului aranjator a mulțămît Majestății Sale, pentru-că s'a îndurat a permite, ca locuitorii fostului confiniu militar banatic să eternizeze memoria încorporării la Ungaria a Graniței militare prin ridicarea statuei Majestății Sale la Caransebeș. Deputația, condusă de dl comite suprem Carol Pogány, a constatat din d-nii: Emeric Jakabffy secr. de stat în pensiune, Carol Fialka vice-comite, Filaret Musta archimandrit, Ilie Curescu presidentul Comunității de avere și Const. Burdia primarul orașului Caransebeș.

Procesul dlui preot Ioan Moța. Sâmbătă în 3/16 Maiu s'a pertractat înaintea Curții cu jurați din Cluj procesul de presă intentat dlui preot Ioan Moța din Orăștie pentru articolul »A murit Matia și cu el dreptatea« publicat în »Libertatea« din incidentul desvlei statuei regelui Matia la Cluj (Nr. 42 din 11 Oct. n. al »Libertății«). Dl Moța a fost acuzat pentru agitație contra naționalității maghiare. Apărător a fost dl Dr. Aurel Vlad, avocat în Orăștie. Jurații l'au declarat vinovat pe acuzatul. Tribunalul l'a condamnat la un an temniță de stat și o mie coroane amendă. Acuzatul a anunțat recurs de nulitate.

Asentările earăși amânate. »Egyetertes« e informat, că asentările, cari erau hotărâte pe zilele prime ale lunii Iunie, au fost din nou amânate. Ordinul de amânare se va trimite zilele acestea autorităților în drept.

Nou director la gimnasiul rom. din Năsăud. Director al gimnasiului din Năsăud a fost ales în ședința comisiei administrative ținută la 13 Maiu, dl profesor Virgil Șotropa.

Chipul lui Andreiu Mureșianu turnat în ghips. »Deșteptarea« din Cernăuți comunică, că la librăria lui Romuald Schally din Cernăuți se află o operă de artă, care represintă mărețea figură a bardului Andreiu Mureșianu. E opera valorosului sculptor (originar din Bănat) Ioan Pișlea. Tabloul represintă pe Andreiu Mureșianu, serios și grav, stând în picioare și declamând poesia sa »Deșteaptă-te Române«, scrisă pe o hârtie, pe care o ține în mâna stângă. Cu piciorul stâng calcă pe codicele, care conține legea rușinoasei iobăgii, ear' jos înaintea lui e un țeran român deșteptându-se din somnul secular și rupând lanțurile, în care gema legat. De dindărăt să ivește soarele unei dimineți senine, cătră care privește cu încredere țeranul redesteptat. Modelarea s'a făcut după un tablou vechiu. Tabloul este ținut în cadre elegante de lemn de stejar sculptat, cari singure sunt de o valoare mare. Tabloul dimpreună cu cadrele are înălțime de peste un metru, ear lățime de 80 cm. și costă 40 coroane, trimis pachetat și franco. Se poate comanda la dl Pășlea în Câmpu-lung. (Bucovina).

Concert în Sibiiu. In sala palatului administrativ din Sibiiu s'a dat Dumineca trecută un concert de cătră societatea catolică a altarului, la care și-au dat concursul și două puteri artistice române. »S. D. T.« relevează în mod elogios pe excelenta altistă d-șoara Delia Olariu și pe talentata pianistă Olivia Bardossy.

Congresul tinerimei academice maghiare, ce s'a ținut în săptămâna aceasta în Budapesta a făcut un mare fiasco.

Deja în prima zi s'a ivit un incident, în urma căruia decanul facultății de drept Schwarz a oprit să se pertracteze o propunere, în care se accentua ca ideal Ungaria independentă. Cea mai mare parte a tinerimei a părăsit sala de ședință și a făcut scandale și în zilele următoare. La ședințe au luat parte numai vre-o 40 studenți din Cluj și Pesta, ear ceialalți câteva sute au amenințat, că vor ținea congres separat.

Nou fond cultural. Din incidentul ținerii conferenței învățătorilor gr.-or. din cercul X Abrud, apoi a jubileului episcopului N. Baltă și acela al învățătorului S. Coroiu, s'a pus basă la înființarea unui fond cu mențiune culturală. Prin contribuiri benevole din partea credincioșilor fondul, — care va purta numele I. P. S. Sale metropolitului Ioan Meșianu — s'a ridicat la suma de peste 1200 coroane.

Ministrul de culte contra alcoholismului. Ministrul de culte și instrucțiune publică, Wlassics, prin un circular adresat zilele acestor comisuniilor administrative municipale, reacearcă aceste comisuni să facă congregațiunilor propuneri în sensul, ca adulților în etatea obligativității de a cerceta școala, adecă sub anul de etate 15, să nu le fie iertat a cerceta birturi, restaurante, cafenele și localuri publice de petreceri, nici

chiar în societatea părinților, ear' părinții cari și-ar duce copii în astfel de locuri, ori birtășii cari ar primi și tolera în localuri de birt, etc. copii sub etatea de 15 ani, să fie pedepsiți cu amendă până la 100 coroane. Totodată cere ministrul, ca despre soartea acestor propuneri să i-se facă raport.

Sărbătoarea zilei Sft. Ștefan și armata. Conform unui ordin, ziua de 20 August (Sf. Ștefan) va fi sărbătoare obligatoare și pentru regimentele recrutate pe teritoriul coroanei ungare, chiar și când vre-unul din aceste regimente ar staționa afară de granițele țării.

Calfe de brutari în grevă. Majoritatea calfelor de brutari din Budapesta, Seghedin, Timișoara etc. s'au pus în grevă, deoarece-măestrii nu voesc să împlinescă pretensiunile lor. Până acum publicul n'a prea simțit efectul grevei. Greva are un curs destul de pacinic. În Seghedin au încercat greviștii să turbure ordinea, dar la intervenirea poliției spiritele s'au liniștit.

Losurile loteriei de clasă ung. și Austria. Bancherul și colectantul de losuri de-ale loteriei de clase ung. Filip Kohn din Budapesta s'a dus în Austria, ca să vândă losuri de-ale loteriei de clase ungare. A fost însă arestat și dat în judecată. Judecătoria l'a pedepsit pe bancherul Kohn pentru răspândirea în Austria a losurilor loteriei de clase ungare la 20,000 coroane amendă și 6 luni arest.

Deputațiunea măcelarilor sibiiani la ministrul de comerț. În 7 Maiu o deputațiune a măcelarilor din Sibiiu, condusă de deputatul dietal Paul Szöcs, a fost primită la ministrul de comerț Dr. Ludovic Lang. Scopul e, ca ministrul să interzică Poplăcenilor și altora din jurul Sibiului, de a mai vinde în piața din Sibiiu carne tăiată de ei, fiind-că — zic măcelarii sibiieni — prin această vnzare li-se face concurență păgubitoare.

Mare foc în Timiș-Slatina. În 12 Maiu n. a ars total fabrica de herestrău din Timiș-Slatina a firmei I. Eissler & Comp. Nimic nu s'a putut mântui, cu tot zelul pompierilor din Sadova-veche și Caransebeș. Paguba e mare. Fabrica a fost asigurată.

Perfecționarea balonului dirigiabil. Se scrie din Paris: Lebaudy a făcut cu balonul dirigiabil inventat de el o ascensiune, care a reușit foarte bine. În ploae și vânt balonul a percurt în 1 $\frac{1}{2}$ ore 37 chilometri și a debarcat exact la locul de unde se făcuse ascensiunea. Resultatul acesta a întrecut toate încercările de până acuma.

Executarea unui tată și a fiului său. Se comunică din München (Bavaria), că la Straubing, călăul »decapitat pe șelarul Bradel, în vîrstă de 61 ani, și pe fiul său Max, în vîrstă de 23 de ani. Amândoi aceștia asasinaseră în prăvălia lor pe un călător de comerț, anume David Baerman, pentru a-l jefui.

MICI PUBLICAȚIUNI à 25 cruceri.

„IDEAL“ institut tipografic și librărie
 în Hunedoara (Vajda-Hunyad).
 Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

DE VÂNZARE

2 coșnițe pentru albine

sistem „DZIRZON“

cu lacrițe desfundate și cu ferestri de sticlă.

Preț moderat!

A se adresa la administrația „Bunul Econom“.

De vânzare

Cartofi Americani

de mărime extraordinară, ferdela (20 litri) **35** cruceri să afle la Administrațiunea

„Bunul Econom“ Orăștie (Szászváros).

La „Pannonia“ cafenea și restaurațiune

în Orăștie. 1 sticlă bere neagră 16¹/₂ cr.

Revânzătorilor rabat.

De vânzare

10.000 litri vinars de prune

2000 litri Șligovită și

150 măji metrice ovės!

Prețuri foarte moderate!

(187) A se adresa la 3-4

Iosif Indrieș, proprietar în Bokai.

u. p. Alkenyer.

Să afle de vânzare

(140) 5-

Casă Wertheimiană

mare cu două uși nr. 8.

Prețul 250 floreni.

A se adresa la

Administrația „Bunul Econom“.

Pictor pentru icoane bisericesti, firme, table de trafici, crășma etc. etc.

(146) lucrata în oleiu.

☆ LAJOS JÄGER ☆

Orăștie, Piața-mare nr. 2.

Prețuri moderate!

Cel mai mare deposit de ciasornice, giuvaeruri și obiecte de aur și argint în

Transilvania

(144) la 10-26

Iulius Erös

în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 3 (Palatul Transilvania).

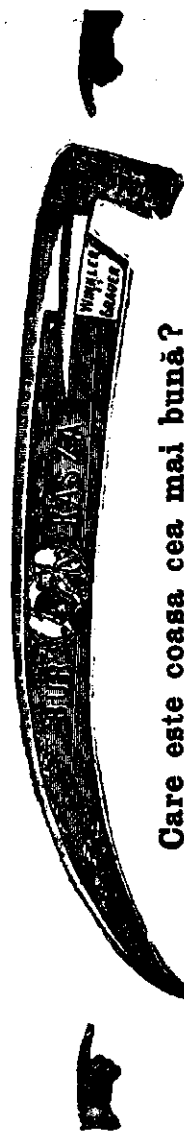

Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, podoabe bisericesti etc

Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientios.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustra'.

Care este coasa cea mai bună?

se întrecă multimea de economi, cari au încercat multe feluri de coase și adesea s'au înșelat. La aceasta răspundem din convingere: Coasa cea mai bună de pe lume este

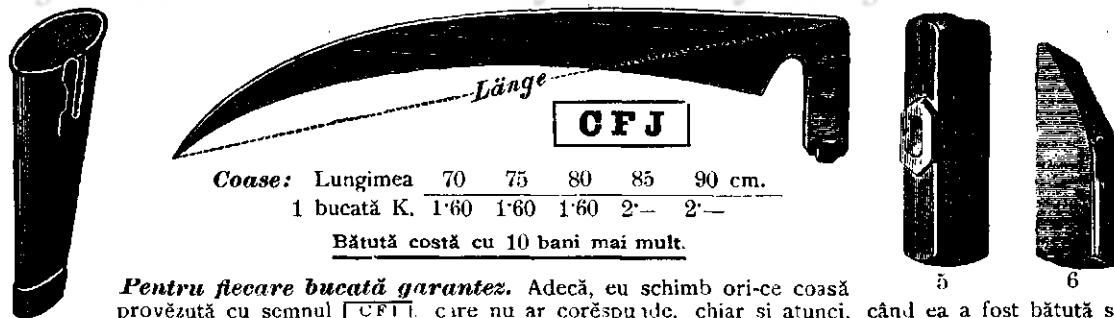
Coasa de oțel numită „BUR“, cu marca „Bur“ oțlăreș, care e făcută din cele mai nobile metale, mai ales din oțel de argint și fiind de două-ori calitate întrece orice altă coasă. — *Ușurătatea, durabilitatea și agerimea de tăiere a acestei coase sunt unimitoare.*

Adresa de comandă este pentru întreg teritoriul Europei și Americii: **Winkler és Grauer, Kőbánya 20 sz.**

(154) **Prețurile coasei de oțel Bur:** 65 cm. lungime fl. 1.10, 70 cm. lungime fl. 1.15, 75 cm. lungime fl. 1.20, 80 cm. lungime fl. 1.25, 85 cm. lungime fl. 1.30, 90 cm. lungime fl. 1.35, 95 cm. lungime fl. 1.40.

La comanda de 5 bucați, porto postal îl plătește fabrica. Fiecare coasă, care nu corăspunde, fabrica o schimbă cu alta nouă pe speșele proprii. Să știe însă din experiență, că nici într-o mie nu se află una rea. — *Dreșăit! Nicolavă și ciocan, părechea 95 cr. — Nou! Cute, bucată 25 cr. Peatră de Ammergau 15 cr. — Preț-curent ilustra' gratuit și franco!* — Verigi de strins coasa 20 cr.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

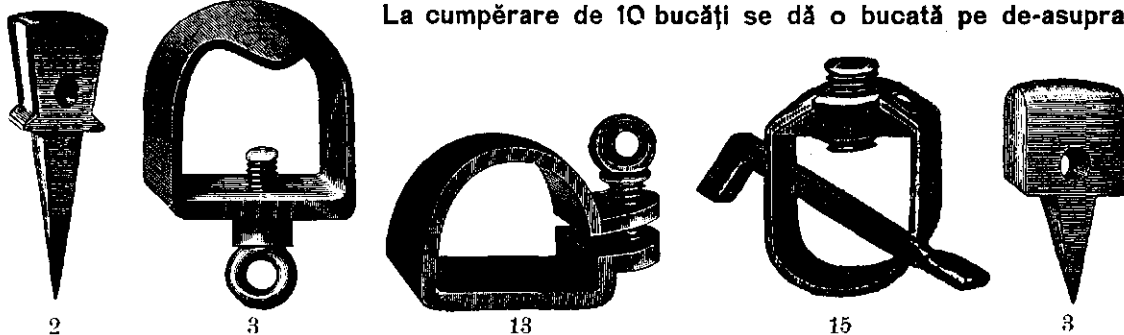
Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.

1 bucată K. 1'60 1'60 1'60 2- 2-

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ**, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta, în decursul anilor s'a spo-it foarte tare numărul coaselor vându'e.

La cumpărare de 10 bucați se dă o bucată pe de-asupra!

Nicovale, forma, fig. 2 3 **Ciocane**, fig. 5 à 250, 300 fig. 6 à 300 grame
 1 bucată K. —96 —86 1 bucată K. —86 —90 1-

Nicovalele și ciocanele să vënd pe lângă **garanție pentru fiecare bucată**. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 Fig. 7. **Tocuri de cuți** pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile 44/41 39/41 39/33 40/42 mm. șmăiț site pe dinlăuntru și pe dinafară
 1 bucată K. —24 —24 —30 —40 1 bucată K. —40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — *Indeosebi recomand: Cuțile americane* 1 bucată K. —40. *Cuți de Bergamo* vinete-închise, cu semnul CFJ 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicinuie de lemn K. —44. — *Topo iști* pentru coase de holde (model introdus de Iulius Teutsch) 1 bucată K. —80.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuie de lemn, 1 buc. K. 130.

Brice de Solingen. Garantate dela K. 1'20 în sus.

(141) **Bricege de Solingen** pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9¹/₂ 11 ctm. 20-52
 1 bucată K. —34 —44 —50

Sala Restaurantului „Pannonia“ Orăștie.

**Cabinet artistic de primul rang
(Photoplasticum).**

Cele mai eficiente și cele mai comode

(189) **Călătorii prin lume.** 2—

Plastică admirabilă! ——— Perspective grandioase!

In fiecare a doua zi călătorie nouă cu 50 vederi.

Zilnic deschis dela 2 ore p. m. până la 10 sara.

Intrarea 20 fileri, copii 10 fileri.

Un gramophon din cele mai mari cântă acolo.

— Cu dintinsă stimă —
Ecaterina Wittich.

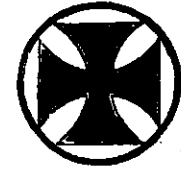
Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat

e a se da împreju-
vindecă boale vechi

(190) de 20

de ani. 2—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fuiburi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, receală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunei mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece-ce „Ciasul-Volta“ atâr în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja eficiențatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. | **Prețul aparatului mic e 4 cor.**
folosibil la morburii cari nu sunt | folosibil la copii și femei de
m. i vechi de 15 ani. | constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depositule: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

20—52

Mai eftin ca ori unde!

Haine de călușeri de vânzare sau de dat împrumut.

Mai eftin ca ori unde!

Bumbac de țesut și ată de arșit
din fabricile cele mai renumite!

Mai eftin ca ori unde!

Tot felul de manufactură pentru trebuințele casei.
Comandele se execută repede și cu prețuri foarte moderate.

Prăvălia „La Româncea“ a lui ION LAZAROIU

(145)

in Orăștie (Szászváros)

9—10